

FEDERAL ALMANYA SİYASİ PARTİLER KANUNU (*)

Çeviren : Doğu PERİNÇEK

BİRİNCİ BÖLÜM GENEL HÜKÜMLER

§ 1

Partilerin anayasal durumları ve görevleri

(1) Partiler, hür demokratik temel düzenin anayasa hukukuna göre zorunlu unsurlarıdır. Milletın iradesinin oluşumuna serbest ve devamlı olarak katılmak yoluyla anayasanın verdiği ve teminat altına aldığı bir kamu görevini yerine getirirler.

(2) Partiler, özellikle kamu oyunun oluşumu üzerinde etki yapmak, siyasi biçimlenmeyi tahrik etmek ve derinleştirmek, vatandaşın siyasi hayata etkin olarak katılmasını teşvik etmek, kamusal sorumluluk yüklenmeye yeterli vatandaş yetiştirmek, Federasyon, federe devletler ve belediyelerde aday göstererek seçimlere katılmak, parlamento ve hükümetteki siyasi gelişme üzerinde etkide bulunmak, siyasi amacını devlet iradesinin oluşumunda etkili kılmak, millet ve devlet organları arasında devamlı ve canlı bir bağ kurulmasını sağlamak yoluyla milletin siyasi iradesinin oluşumuna kamu hayatının bütün kesimlerinde katılırlar.

(3) Partiler amaçlarını siyasi programlarında tesbit ederler.

§ 2

Parti kavramı

(1) Partiler devamlı olarak veya uzun zaman için Federasyon veya bir federe devlet ülkesi içinde siyasi iradenin oluşumunu etkileme ve Alman Federal Meclisinde veya federe meclislerde mille-

(*) Bundesgesetzblatt 27.7.1967, Nr. 44, s. 773—781 de yayınlanmıştır.

tin temsiline katılmak isteyen, fiilî durumu, özellikle teşkilâtının genişliği ve sağlamlığı, üye sayısı ve kamu oyundaki görünüşü bakımından amacıyla bağdaşır ciddiyette olduğu konusunda yeter derecede itimat uyandıran vatandaş birlikleridir. Yalnız gerçek kişiler parti üyesi olabilirler.

(2) Bir Federal Meclis veya federe meclis seçimine kendi seçim teklifi (*) ile altı yıl katılmıyan dernek, parti niteliğini kaybeder.

(3) 1. Üyeleri veya yönetim kurulu üyelerinin çoğunluğu yabancı olan veya,

2. İkametgâh ya da yönetimi bu kanunun yürürlük alanı dışında bulunan siyasi dernekler parti değildir.

§ 3

Dava ehliyeti

Parti kendi adı altında davacı olur ve dava edilir. Parti tüzüğü başka şekilde düzenlemedikçe aynı hüküm en üst kademe mahalli teşkilâtlar için de geçerlidir.

§ 4

Ad

(1) Partinin adı mevcut partilerin adlarından açıkça ayırt edilmek zorundadır. Aynı hüküm rûmuzlar için de geçerlidir. Seçim propogandası ve seçim işlerinde tüzükte belirtilen ad veya rûmuz kullanılır; ek ibarelerden vazgeçilebilir.

(2) Mahalli teşkilâtlar parti adını kendi kademelerini bildiren bir ekle beraber kullanırlar. Mahalli teşkilât ek ibaresinin parti isminden sonra yazılması gerekir. Genel propaganda ve seçim propagandasında ek ibare kullanılmıyabilir.

(3) Partiden ayrılan mahalli teşkilâtlar, parti adını taşımaya devam edemezler. Yeni seçilen ad o zamana kadarki ada sadece bir ekden ibaret olamaz. Aynı hüküm rûmuzlar için de geçerlidir.

§ 5

Eşit muamele

(1) Kamu mercileri, kamu tesislerinin tahsisi veya diğer kamu hizmetlerinin görülmesinde bütün partilere eşit muamele et-

(*) Alman Federal Seçim Kanunu (7.5.1956) 19. maddesi partilerin seçim teklifinde bulunabilme şartlarını düzenlemektedir. (Çevirenin notu)

mek zorundadır. İşbu kamu yardımları, partilerin önem derecesine göre ve amaçlarına ulaşmaları için asgarî ihtiyaçları göz önünde tutularak tesbit edilebilir. Özellikle milli temsil organları için yapılan en son seçimlerin sonuçları partilerin önem derecelerinin tayininde ölçüdür. Federal Mecliste grubu olan bir partiye yapılan yardım diğer partilere yapılanın en az yarısı kadar fazla olmalıdır.

(2) Seçim dolayısıyla kamu hizmetinden yararlanma söz konusu olan hallerde 1. fıkra hükmü, seçim mücadelesinin devamı boyunca yalnız seçim teklifi veren partiler için uygulanır.

(3) 1. fıkraya göre yapılan kamu hizmetleri bütün partilerin yerine getireceği belirli şartlara bağlanabilir.

(4) Mad. 18-22 hükümleri saklıdır.

İKİNCİ BÖLÜM

İÇ DÜZEN

§ 6

Tüzük ve program

(1) Partinin yazılı program ve tüzüğü olması gerekir. Bir üst kademe tüzüğünde bu konuda bir hüküm olmadıkça mahalli teşkilâtlar kendi işlerini kendi tüzükleriyle düzenlerler.

(2) Tüzüklerin aşağıdaki hususlarda hüküm ihtiva etmesi zorunludur :

1. Partinin adı, kullanıldığı takdirde rümuzu, ikametgâhı ve faaliyet alanı,
2. Üyeliğe kabul ve üyelikten çıkış,
3. Üyelik hakları ve ödevleri,
4. Üyelere uygulanması caiz disiplin tedbirleri ve üyelerin partiden çıkarılmaları (mad. 10 fıkra 3-5),
5. Mahalli teşkilâtlara uygulanması caiz disiplin tedbirleri,
6. Parti genel teşkilâtının kademelere ayrılması,
7. Yönetim kurulu ve diğer organların kuruluş ve yetkileri,
8. Mad. 9 a göre üye ve delege kongreleri kararına bırakılmış hususlar,
9. Üye ve delege kongrelerinin toplantıya çağırılma şartı, şekli, ve süresi ile kararların belgelendirilmesi,

10. Bu konuda kanun hükmü bulunmadığı hallerde, millî temsil organlarına yapılacak seçimler için teklif vermeye (imzalamaya) yetkili mahallî teşkilâtlar ve organlar,
11. Mad. 9 fıkra 3 uyarınca delege kongresinin, partinin veya mahallî teşkilâtın feshine ya da başka bir partiyle birleşmesine karar vermesi halinde üyelere yapılan yazılı soruşturma ve bunun usulü. (Karar, bu yazılı soruşturmanın sonucuna göre onaylanmış, değiştirilmiş veya kaldırılmış sayılır.)

(3) Yönetim kurulu aşağıdaki hususları Federal Seçim Yöneticisine bildirmek zorundadır :

1. Partinin tüzük ve programı,
2. Parti genel yönetim kurulu ve federe devlet teşkilâtları yönetim kurulları üyelerinin adları ve parti içindeki görevleri,
3. Partinin veya bir federe devlet teşkilâtının feshi. Birinci cümlelerin 1. ve 2. bendiyle ilgili değişiklikler, o yılın 31 Aralık tarihine kadar bildirilmelidir. Evraklar, Federal Seçim İdaresinde herkes tarafından incelenebilir. Bu evrakların suretleri istek üzerine ücretsiz olarak verilir.
4. Teşkilâtı bir federe devlet ülkesi ile sınırlı partiler (federe devlet partileri) söz konusu olduğu hallerde, bu kanunun partiler hakkındaki düzenlemeleri federe devlet teşkilâtı için geçerlidir.

§ 7

Teşkilâtın kademelere ayrılması

(1) Partiler mahallî teşkilâtlara ayrılır. Mahallî teşkilâtların büyüklüğü ve kapsamı tüzükte tesbit olunur. Parti, mahallî teşkilâtlanmasını tek tek her üyeye parti iradesinin oluşumuna uygun şekilde katılma imkânını sağlayıncaya kadar yürütmek zorundadır. Teşkilâtı federe devlet olan bir şehirle sınırlı parti, mahallî teşkilâtlar kurmak zorunda değildir; kendisi bu kanun anlamında partidir. Birden fazla mahallî teşkilâtın, parti teşkilâtlanmasının kademeli olarak gerçekleştirilmesini önemli derecede kayıtlamaksızın organizasyon bakımından birleşmeleri caizdir.

(2) Bir partinin federe devlet teşkilâtları olmadığı takdirde, bu kanunun federe devlet teşkilâtları hakkındaki düzenlemeleri, parti merkez teşkilâtından sonra gelen ilk kademe mahallî teşkilât için geçerlidir.

§ 8**Organlar**

(1) Üye kongresi ve yönetim kurulu partinin ve mahalli teşkilâtların zorunlu organlarıdır. Üst kademe mahalli teşkilâtlarda, üye kongrelerinin yerini bir alt kademe üye veya delege kongrelerince en çok iki sene için seçilen delegelerden oluşan delege kongrelerinin alacağı tüzükle tayin edilebilir. Mahallî teşkilâtları olmayan federe devlet partilerine (mad. 7 fıkra 1 cümle 4), 250 den fazla üye kayıtlıysa parti kongresi üye yerine delegelerden meydana gelebilir. 250 den fazla üyesi olan veya geniş bir bölgeyi kapsayan mahallî teşkilâtlar için de delege kongreleri yapılabilir.

(2) Tüzük, mahallî teşkilâtın iradesinin oluşumuna hizmet edecek başka tesis (organ) leri öngörebilir. Bunlar tüzükte açıkça organ olarak belirtilmelidir.

§ 9**Üye ve Delege Kongresi**

(1) Üye veya delege kongresi, o mahallî teşkilâtın en üstün organıdır. Yukarı kademelerdekiler parti kongresi «Parteitag», en alt kademedekiler üye toplantısı «Hauptversammlung» terimleriyle ifade olunur; Delege kongresi hakkındaki aşağıdaki hükümler üye kongresi için de geçerlidir. Delege kongreleri en az iki yılda bir toplanır.

(2) Yönetim kurulu üyeleri, mahallî teşkilâtın diğer organları üyeleri ve mad. 11 fıkra 2 de sözü geçen kişiler tüzük hükmüyle delege kongresinin tabii üyeleri olabilirler; ancak bu durumda bunlardan oy hakkına sahip olanlar tüzüğe göre kongre üye tam sayısının beşte birini geçemez.

(3) Kongre, mahallî teşkilâtın parti içindeki yetkileri çerçevesinde parti programı, tüzük, aidat ile hakem kurulu yönetmelikleri, fesih ve başka partilerle birleşme konularında karar verir.

(4) Bu kanun aksine hükmetmedikçe kongre, mahallî teşkilâtın başkanını, yardımcıları ile yönetim kurulunun diğer üyelerini, diğer organların üyelerini ve üst kademe organlarına yollanacak temsilcileri seçer.

(5) Kongre, en az iki yılda bir yönetim kurulunun çalışma raporunu inceler ve hakkında karar verir. Raporun mali bölümü ra-

porun verilmesinden önce kongrece seçilen denetçiler tarafından incelenir.

§ 10

Üyelerin hakları

(1) Partinin yetkili organları tüzüğün tamamlayıcı hükümlerine göre üyelerin partiye kabulü hakkında serbestçe karar verir. Partiye giriş isteminin reddinde gerekçe gösterilmesi zorunlu değildir. Girişin genel olarak veya bir süre için kapatılması caiz değildir. Siyasi haklarını veya seçme hakkını hakim kararıyla kaybetmiş olan kimseler parti üyesi olamazlar.

(2) Parti üyeleri ve parti organlarındaki temsilciler eşit oy hakkına sahiptir. Oy hakkının kullanılması tüzükteki tamamlayıcı hükme göre üyenin aidat yükümünü yerine getirmiş olmasına bağlanabilir. Üye her zaman partiden derhal çıkmak hakkına sahiptir.

(3) Tüzükte,

1. Üyeler hakkında alınması caiz disiplin tedbirleri,

2. Disiplin tedbirlerini gerektiren sebepler,

3. Disiplin tedbirlerini düzenlemeye yetkili parti organları hakkında hükümler bulunmalıdır. Parti görevinden çıkarma veya görev alma imkânından yoksun bırakma kararları gerekçeli olmalıdır.

(4) Bir üye ancak kasıtlı olarak tüzüğü veya vahim bir şekilde parti ilkelerini ya da parti düzenini ihlal ederse ve bu suretle onu ağır zarara uğratırsa partiden çıkarılabilir.

(5) Çıkarma kararını hakem kurulu yönetmeliğine göre yetkili hakem kurulu verir. Kararın bir üst kademe hakem kuruluna temyiz edilebilmesi teminat altına alınmalıdır. Kararlara yazılı gerekçe verilmesi zorunludur. Derhal müdahaleyi gerektiren acil ve vahim hallerde parti veya mahalli teşkilât yönetim kurulu, hakem kurulu kararına kadar üyeyi haklarını kullanmaktan yoksun bırakabilir.

§ 11

Yönetim Kurulu

(1) Yönetim kurulu en az iki yılda bir seçilir ve en az üç üyeden meydana gelir.

(2) Görev veya vekilliğini seçimle kazanmış olan milletvekili ve diğer partili şahsiyetler tüzük hükmüyle yönetim kuruluna dahil edilebilirler. Mad. 9 fıkra 4 e göre seçilmemiş üyeler yönetim kurulu üye tam sayısının beşte birini geçemez.

(3) Yönetim kurulu teşkilâtını yönetir ve teşkilâtın işlerini kanun, tüzük ve üst organlar kararları uyarınca yürütür. Yönetim kurulu, tüzük başka şekilde düzenlemedikçe Medeni kanununun 26. madesi 2. fıkrası uyarınca bulunduğu kademe teşkilâtını temsil eder.

(4) Yönetim kurulu kararlarının yürütülmesi ile günlük ve özellikle âcil yönetim kurulu işlerinin görülmesi için yönetim kurulu arasından bir yürütme kurulu (prezidyum) teşkil olunabilir. Bu kurulun üyeleri yönetim kurulunca seçilebileceği gibi tüzükle de tayin olunabilir.

§ 12

Parti komisyonları

(1) Tüzüğe göre siyaset ve teşkilâtlanma meselelerinde geniş danışma veya karar yetkilerine sahip parti komisyonları ve benzeri kurulların üyeleri, bir alt kademe mahallî teşkilâtları tarafından da seçilebilir.

(2) Yönetim kurulu üyeleri ve 11. madde 2. fıkrada sözü geçen kişiler böyle bir organa tüzük hükmüyle katılabilir. Seçimle gelmeyen üyelerin sayısı organın üye tam sayısının üçte birini geçemez bunların sayısı üçte biri aşan kısmı danışma oyuna sahip olmak kaydıyla artırılabilir, ki bu takdirde dahi üye tam sayısının yarısından az olmaları zorunludur.

(3) 1. fıkrada sözü edilen organlara seçilen üyelerin görev süresi iki yılı aşamaz.

§ 13

Delege kongrelerinin kuruluşu

Tümü veya bir kısmı mahallî teşkilât temsilcilerinden oluşan bir delege kongresi veya diğer organların meydana gelişi tüzükle tesbit olunur. Mahallî teşkilatların temsilcilerinin sayısı birinci derecede temsil edilen üyelerin sayısına göre ayarlanır. Tüzük, temsilciliklerin geri kalanının sayısını, — üye tam sayısının en çok yarısı — o mahallî teşkilât bölgesinde millî temsilcilikler için yapılan

geçen seçimlerde mahallî teşkilâtın aldığı oy oranına göre tesbit edebilir. Oy hakkının kullanılması mahallî teşkilâtın aidat yükümünü yerine getirmesine bağlı tutulabilir.

§ 14

Parti hakem kurulları

(1) Parti veya bir mahallî teşkilât ile üyeleri arasındaki anlaşmazlıklar ve tüzüğün yorumuyla uygulanması konusundaki anlaşmazlıkların çözülmesi ve karara bağlanması için hiç olmazsa parti ve en üst kademe mahallî teşkilâtlarında hakem kurulları kurulur. İlçe (Kreis) kademesinin kapsamına giren mahallî teşkilâtlar için müşterek hakem kurulları teşkil olunabilir.

(2) Hakem kurulları üyeleri en çok dört yıl için seçilir; parti veya bir mahallî teşkilât yönetim kurullarının üyesi olamazlar, parti veya bir mahallî teşkilâtle hizmet bağları olamaz veya bunlardan düzenli gelir sağlayamazlar. Hakem kurulu üyeleri bağımsızdırlar, emirle bağlı değildirler.

(3) Tüzük, genel olarak veya münferit hallerde anlaşamayan tarafların eşit haklarla hakem kurulu üyelerini tayin etmelerini ön-görebilir.

(4) Hakem kurulunun çalışması için tarafların hakkaniyete uygun olarak dinlenmesini, adaletle yargılanmasını ve tarafsız davranamayacağı dolayısıyla bir hakem kurulu üyesinin reddedilebilmesini teminat altına alan bir hakem kurulu yönetmeliği çıkarılır.

§ 15

Organlarda irade oluşumu

(1) Kanun veya tüzükte vasıflı çoğunluk aranmadıkça, organlar basit çoğunlukla karar alırlar.

(2) Yönetim kurulu üyelerinin, delege toplantılarına ve üst kademe mahallî teşkilâtları organlarına yollanacak delegelerin seçimi gizlidir. Diğer seçimlerde üyelere sorulur ve itiraz eden olmazsa açık oylama yapılır.

(3) Önerge verme hakkı, demokratik irade oluşumu teminat altına alınacak, özellikle azınlıklara tekliflerini müzakere konusu yapma imkânı sağlanacak şekilde düzenlenmelidir. Üst kademe mahallî teşkilât toplantılarında hiç olmazsa ilk iki alt kademe ma-

hallî teşkilât temsilcilerine önerge hakkı verilmelidir. Seçimlerde ve oylamalarda başka organların kararlarına bağlanılamaz.

§ 16

Mahalli teşkilâtlara karşı tedbirler

(1) Alt kademe mahallî teşkilâtın feshi ve partiden çıkarılması ile bütün organın görevine son verilmesi yalnız parti ilkeleri veya düzeninin ağır derecede ihlali dolayısıyla caizdir. Aşağıdaki hususlar tüzükte belirtilir :

1. Hangi sebeplerin tedbiri caiz kılacağı,

2. Hangi üst kademe mahalli teşkilâtın ve bunun hangi organının tedbirleri almaya yetkili olduğu.

(2) Partinin veya bir üst kademe mahallî teşkilâtın fıkra 1 uyarınca bir tedbir alması için daha yüksek bir organın onayına ihtiyaç vardır. Bu onay ilk kongreye kadar verilmezse tedbir hükümden düşer.

(3) 1. fıkra uyarınca alınan tedbirlere karşı hakem kuruluna başvurma yolu açık bırakılmalıdır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

SEÇİMLERDE ADAYLARIN TESBİTİ

§ 17

Adayların tesbiti

Millî temsil organları seçimleri için adayların gizi oyla tesbit edilmesi zorunludur. Aday tesbitini seçim kanunları ve parti tüzükleri düzenler.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

SEÇİM GİDERLERİNİN KARŞILANMASI

§ 18

İlkeler ve karşılamanın kapsamı

(1) Federal Meclis seçimlerine kendi seçim teklifiyle katılmış olan partilerin normal bir seçim mücadelesinin zaruri giderleri karşılanır. Seçim mücadelesi giderleri, o Federal Meclis seçiminde

seçme hakkı olanların her biri başına 2.50 DM üzerinden götürü olarak toptan hesaplanır. (Seçim mücadelesi giderleri götürüsü).

(2) Seçim mücadelesi giderleri götürüsü, kesin seçim sonuçlarına göre,

1. Seçim alanında (*) verilmiş geçerli ikinci oyların en az % 2,5 unu veya

2. Eğer o federe devlette partinin federe devlet listesi ile seçime katılması kabul edilmemişse (**) bir seçim çevresinde verilmiş geçerli birinci oyların % 10 unu almış olan partiler arasında pay edilir.

(3) Seçim mücadelesi giderleri götürüsünden her partiye düşen pay (karşılama tutarı) aşağıdaki esaslara göre tesbit edilir :

1. 2. fıkra 1. benddeki partilere seçim alanında aldıkları ikinci oyların oranı nisbetinde.

2. 2. Fıkra 2. benddeki partilere en az % 10 oy aldıkları seçim çevrelerinde kazanılan her birinci oy başına 2.50 DM üzerinden.

(4) 3. fıkra 1. benddeki partilere verilecek tutarların tesbitinden önce 3. fıkra 2. benddeki partilerin payına düşen tutarlar seçim mücadelesi giderleri götürüsünden düşülür.

§ 19

Seçim giderlerinin karşılanması usulü

(1) Seçim giderlerini karşılama tutarı (seçim mücadelesi giderleri götürüsünden partilere düşen pay) nın tesbiti ve ödenmesi Federal Meclisin toplanmasından itibaren iki ay içinde Federal Meclis başkanlığından yazıyla istenmelidir. Dilekçede tutarın bir kısmı talep edilebilir.

(2) Seçim giderlerini karşılama tutarı Federal Meclis Başkanınca tesbit olunur ve ödenir. Mad. 20 uyarınca yapılacak taksitle ödemeler hesaba geçirilir ve giderleri karşılama tutarını aştığı takdirde geri ödenir.

(*) Seçim Kanunu (7.5.1956 tarihli) nun 2. maddesi ilk fıkrasına göre «seçim alanı» kanunun yürürlükte olduğu alan, yani Federal Almanya'dır (çevirenin notu).

(**) Seçim Kanunu mad. 29 a göre partilerin federe devlet listeleri belirli şartlara bağlı olarak Federe Devlet Seçim Kurulunca kabul edilir (çevirenin notu).

§ 20**Taksitle ödemeler**

(1) Geçen Federal Meclis seçimi sonuçlarına göre 18. madde 2. fıkradaki şartlara sahip partilere talep ettikleri takdirde seçim giderlerini karşılamak için yapılan ödemelerin taksitle verilmesi sağlanır. Taksitle ödemeler Federal Meclis seçim döneminin ikinci yılında tutarın % 10 unu, üçüncü yılında % 15 ini ve seçim yılında % 35 ini geçemez.

(2) Taksitle ödeme yapılması istemi yazılı olarak Alman Federal Meclisi Başkanlığına sunulur.

(3) Alman Federal Meclisi toplantı dönemi zamanından önce sona ererse, Federal Meclis Başkanı 1. fıkra 2. cümle hükmünden saparak Federal Meclis seçiminden önce tutarların % 60 ını geçmeyecek taksitle ödemelerde bulunabilir.

§ 21**Federal malî kaynakların tahsisi**

(1) Mad. 18, 20, 39 uyarınca gerekli para federal bütçeye konur.

(2) Federal Sayıştay, Alman Federal Meclisi Başkanının itaamiri olarak seçim mücadelesi giderlerini bu bölümün hükümlerine uygun olarak karşılayıp karşılamadığını denetler.

§ 22**Federe devletlerde seçim mücadelesi giderlerinin karşılanması**

(1) Federe devletlerde federe meclis seçimleri mücadelesi giderleri, mad. 18 fıkra 2 deki şartlar millî azınlık partilerinde aranmaksızın mad. 18 - 20 çerçevesi içinde karşılanır.

BEŞİNCİ BÖLÜM**HESAP VERME****§ 23****Açıkça hesap verme yükümü**

(1) Parti yönetim kurulu bir yıl (hesap yılı) içindeki parti gelirlerinin kaynağı hakkında bir raporla açıkça hesap vermek zorundadır.

(2) Raporun 29 - 31. maddeler hükümlerine göre bir denetçi veya denetleme kurumu tarafından incelenmesi zorunludur. Raporun, malî yılı takip eden yılın 30 Eylül tarihine kadar Alman Federal Meclisi Başkanlığına verilmesi ve Başkanlıkça Federal İlan Gazetesinde (*) yayınlanması gerekir. Alman Federal Meclisi başkanını süreci özel sebeplerle üç aya kadar uzatabilir.

(3) Beşinci bölüm hükümleri uyarınca bir hesap raporu verilmediği takdirde, Alman Federal Meclisi Başkanı mad. 18 - 20 nin öngördüğü ödemelerde bulunamaz.

§ 24

Hesap raporu

(1) Hesap raporu bir gelir hesabından ibarettir. Parti hesap raporunda federe devlet teşkilâtlarının hesap raporları ayrı ayrı düzenlenmelidir. Bunlardan daha aşağı kademe mahallî teşkilâtların hesap raporları ayrı olmaksızın federe devlet teşkilâtlarının bölümleri olarak kaleme alınır. Federe devlet teşkilâtları alt kademelerine ait bölüm raporlarını hesap evrakları arasında toplu olarak saklamak zorundadırlar.

(2) Gelir hesabında aşağıdaki kalemler belgelendirilerek ayrı ayrı gösterilmelidir:

1. Üye aidatları,
2. meclis grupları üyeleri aidatları ve benzer düzenli aidatlar,
3. a) parti mamelekinden,
- b) tertip ve düzenlemelerden, basılmış yazılar ve yayınların satışı ile diğer gelir getiren parti faaliyetlerinden sağlanan gelirler,
4. bağışlar,
5. kreşliler,
6. dördüncü bölüm uyarınca sağlanan seçim giderlerini karşılama tutarları,
7. diğer gelirler.

(3) Parti, hesap raporuna, özellikle rapordaki münferit kalemlere kısa açıklamalar ekleyebilir.

(*) «Bundesanzeiger» adlı bu gazete dışında Federal Almanya'da kanunların yayımlandığı «Bundesgesetzblatt» adlı resmi gazete de vardır (çevirenin notu).

§ 25**Bağış yapanların belirtilmesi**

Bir partiye veya onun bir ya da birden çok mahallî teşkilâtlarına yapılan ve toplam değerleri itibariyle bir yılda gerçek kişilerin 20.000 DM, tüzel kişilerin 200.000 DM'ı aşan bağışlarında, bağışı yapanın adı ve adresi ile bağışların toplam tutarı hesap raporunda belirtilmelidir.

§ 26**Gelir kavramı**

(1) Gelir, mad, 24 fıkra 2 de sayılan tek tek gelir çeşitleri dışında eş değerde bir edimle karşılığı verilmemiş, veya bir tazmin, telafi ya da iade yükümünün yerine getirilmesinin icabı olmayan, partiye dışardan gelen para veya parayla değerlendirilen edimlerdir. Başkaları kendi istekleriyle partinin olağan yükümlerini yerine getirir, açıkça partinin işi olan bazı tertiplere girer ve tedbirleri alırsa, bunlar da gelir sayılır.

(2) Bütün gelirler tam tutarlarıyla kendileri için öngörülen kalemlerde gösterilir. Gelire bağlı olarak yapılan giderler, doğrudan doğruya o gelirin elde edilmesi için yapıldığı takdirde gelirden düşülür.

(3) Nakit olmayan iktisadi mallar normal piyasada aynına veya benzerine mutat olarak ödenen bedelleriyle gösterilirler.

(4) Parti içinde yer değiştiren para ve edimler ile üye aidatları ve bir çok mahallî teşkilât arasında önemleri oranında paylaştırılan diğer gelirler en son kaldıkları kalemde gösterilir.

§ 27**Münferit gelir çeşitleri**

(1) 24. madde 2. fıkra 1. bend anlamında üye aidatları, üyelerin bu nitelikteki ödemeleri ile ayrıca giriş aidatları ve olağanüstü ödemeleridir.

(2) 24. madde 2. fıkra 3. bendde sözü edilen gelir kaynakları safî gelir olarak gösterilir. 24. madde 2. fıkra 4 ve 5. bendlerin hükmettiği belgelendirme yükümü saklıdır.

(3) Parti veya partiye yakın teşkilâtların bir işletme dışında mutat karşılıksız aynı edimleriyle iş ve hizmet edimleri veya bir

defada 1000 DM'ı aşmayan değerler gelir hesabında nazara alınmıyabilir. Parti çalışması olan bazı tertiplere girişilmesi ve tedbirlerin alınmasında 1. cümle uygulanır.

(4) Kredi gelirlerinde yalnız bir hesap yılı içinde 1000 DM'ı aşan krediler hesap yılı sonuna kadar geri ödenmediği takdirde belgelendirilerek gösterilir.

§ 28

Defter tutma yükümü

Partiler hesapta göstermekle yükümlü oldukları gelirleri hakkında defter tutmak zorundadırlar. Defter tutmada kanunun amacı göz önünde tutularak düzenli defter tutma esasları uygulanır. Hesap evraklarının beş yıl saklanması gerekir. Saklama süresi hesap yılının bitimiyle işlemeye başlar.

§ 29

Hesap raporunun denetimi

(1) 23. madde 2. fıkra 1. cümle uyarınca denetim, partiyi, denetçinin seçtiği en az iki federe devlet teşkilâtını ve daha alt kademede dört mahallî teşkilâtı kapsar.

(2) Denetçi, yönetim kurullarından ve yönetim kurullarınca bu hususta yetkili kılınmış kimselerden, denetim görevini özenle yerine getirmesi için gerekli izahat ve belgeleri isteyebilir. Denetçiye, hesap raporunun hazırlanması ile ilgili evrakları, defterleri, belgeleri ve kasa ile mâmelek mevcutlarını denetlemenin gerektirdiği ölçüde inceleme izni verilir.

(3) Denetlenen teşkilâtın yönetim kurulu, denetçiye hesap raporunda hesaba geçmesi zorunlu bütün gelirlerin gösterildiği hususunda yazılı teminat vermek zorundadır. Alt kademe mahallî teşkilâtları yönetim kurullarının teminatına istinad edilebilir. Malî işleri görmeğe yetkili yönetim kurulu üyesinin teminatı yeter.

§ 30

Denetçi rapor ve mütalâası

(1) Denetimin sonucu, parti yönetim kuruluna ve denetlenen mahallî teşkilât yönetim kuruluna verilecek yazılı bir raporla tesbit edilir.

(2) Denetim sonucunda denetçi itiraz edilecek her hangi bir

nokta bulmadıysa, bir mütalâa ile, görevi gereğince yaptığı denetimde parti defter ve evraklarıyla yönetim kurulunca verilen izahat ve belgelere dayanarak hesap raporunun denetleme çerçevesi içinde (mad. 29 fıkra 1) bu kanun hükümlerine uygun olduğunu onaylamak zorundadır. İtiraz edilecek nokta çıkmışsa, denetçi onaydan kaçınır veya kayıtlı bir onaylamada bulunur. Denetlenen mahallî teşkilâtlar denetçi mütalâasında ismen belirtilir.

(3) Denetçi mütalâası, verilecek hesap raporuna eklenir ve tam metin halinde mad. 23 fıkra 2 cümle 2 uyarınca yayınlanır.

§ 31

Denetçi

(1) Denetlenen partinin veya bir mahallî teşkilâtının yönetim kurulu üyesi, bir komisyon üyesi, temyiz görevlisi, ya da memuru olanlar veya üç yıl önceye kadar bu görevlerde bulunanlar denetçi tayin edilemezler.

(2) Denetçi, yardımcıları ve bir denetleme kurumunun denetimi katılan kanunî temsilcileri görevlerini doğruluk ve tarafsızlıkla yapmak ve ağız sıkı davranmak zorundadırlar. Anonim Şirketler Kanunu (*) 168. maddesi uygun olduğu ölçüde geçerlidir.

ALTINCI BÖLÜM

ANAYASAYA AYKIRI PARTİ YASAĞININ UYGULANMASI

§ 32

Hükmün yerine getirilmesi

(1) Bir partinin veya bir partinin bir bölümü teşkilâtının Anayasanın 21. maddesi 2. fıkrasına göre anayasaya aykırılığına hükmedilirse, federe hükümetlerin tayin ettiği merciler kanunlar çerçevesi içinde hükmün ve federal Anayasa Mahkemesinin hükmün icrasıyla ilgili ek düzenlemelerinin yerine getirilmesi için gerekli bütün tedbirleri alır. En yüksek federe makamların bu amaçla kamu güveni ve düzenini sağlamaya yetkili bütün federe makamlara ve hizmet mercilerine kayıtsız emretme hakları vardır.

(2) Partinin veya anayasaya aykırılığına hükmedilmiş bölümünün teşkilât veya faaliyet alanı bir federe devlet bölgesinden ge-

(*) Aktiengesetz .

nişse, Federal İçişleri Bakanı hükmün yerine getirilmesinde yeknesaklığı sağlamak üzere gerekli tedbirleri alır.

(3) Federal Anayasa Mahkemesi hükmün yerine getirilmesini Federal Anayasa Mahkemesi Kanunu (*) 35. maddesine göre 1. ve 2. fıkra hükümlerinden ayrılarak düzenleyebilir.

(4) Yürütme tedbirlerine itiraz ve iptal davası yürütmeyi durdurmaz. Bir idarî dava hükmün yerine getirilmesi bakımından esası ilgilendirecek önemde bir meselenin halline ilişkinse, muhakeme durdurulur ve Federal Anayasa Mahkemesinin kararı alınır. Federal Anayasa Mahkemesi kendi kararlaştırdığı özel yürütme tedbirlerinin yerine getirilmesinin şekil ve tarzına karşı yapılan itirazlar hakkında da karar verir.

(5) Mâmelekin istirdadı halinde 5 Ağustos 1964 tarihli Cemiyetler Kanunu (**) (Bundesgesetzblatt I, s. 593) 10-13. maddeleri kıyasen uygulanır. Yasaklama mercii en yüksek federe makamdır; 2. fıkradaki halde Federal İçişleri Bakanı.

§ 33

İkâme teşkilât yasağı

(1) Anayasanın 21. maddesi 2. fıkrasına bağlı olarak Federal Anayasa Mahkemesi Kanununun 46. maddesine göre yasaklanmış parti yerine bu partinin anayasaya aykırı çalışmalarını yürüten teşkilâtlar (ikame teşkilât) kurmak veya mevcut teşkilâtları ikâme teşkilât olarak devam ettirmek yasaktır.

(2) İkame teşkilât esas partinin kapatılmasından önce mevcut olan veya Federal Meclis ya da bir federe mecliste temsil olunan bir parti ise, Federal Anayasa Mahkemesi yasak bir ikame teşkilât söz konusu olduğunu tesbit eder; bu durumda Federal Anayasa Mahkemesi Kanununun 38, 41, 43, 44. maddeleri ve 46. madde 3. fıkrası ile bu kanunun 32. maddesi uygunluğu ölçüsünde geçerlidir.

(3) Yasaklanmış bir partinin ikame teşkilâtı olan diğer partilere ve Cemiyetler Kanununun (**) 2. maddesi anlamındaki derneklere Cemiyetler Kanununun 8. madde 2. fıkrası kıyasen uygulanır.

(*) Gesetz über das Bundesverfassungsgericht

(**) Vereinsgesetz.

YEDİNCİ BÖLÜM

SON HÜKÜMLER

§ 34

Gelir Vergisi Kanununda (*) değişiklik

Son olarak 8 Haziran 1967 tarihli Ekonominin istikrar ve gelişmesini teşvik kanunu (**) (Bundesgesetzbl. I, s. 582) ile değiştirilmiş olan Gelir Vergisi Kanununun 10 Aralık 1965 tarihli metninin (Bundesgesetzbl. I, s. 1901) 10 b maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

1. Madde metni 1. fıkra olacaktır.

2. Aşağıdaki fıkra maddeye eklenecektir :

«(2) Partiler Kanunu 2. maddesi anlamında partilere verilen aidat ve bağışların bir takvim yılında toplam olarak 600 DM'a kadarı ve evli olan eşlerden birlikte tarhi halinde toplam olarak 1200 DM'a kadar (matrah-tan) düşülebilir.»

§ 35

Kurumlar Vergisi Kanununda (*) değişiklik**

Son olarak 8 Haziran 1967 tarihli Ekonominin istikrar ve gelişmesini teşvik kanunu (**) (Bundesgesetzbl. I, s. 582) ile değiştirilmiş olan Kurumlar Vergisi Kanununun 24 Mayıs 1965 tarihli metninin (Bundesgesetzbl. I, s. 449) 11. maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

1. 5. bend 5 a olacaktır.

2. Aşağıdaki b bendi 5. bende eklenecektir :

«(b) Partiler Kanunu 2. maddesi anlamında siyasi partilere yapılan bağışların bir takvim yılı içinde toplam olarak 600 DM'a kadarı.»

(*) Einkommensteuergesetz.

(**) Gesetz zur Förderung der Stabilität und des Wachstums der Wirtschaft.

(***) Körperschaftsteuergesetz.

§ 36**Vergi hukuku hükümlerinin uygulanması**

Mad. 34 ve 35 ilk defa 1967 vergilendirme döneminde uygulanır.

§ 37**Medeni Kanunun uygulanamayacak hükümleri**

Medeni Kanununun 54. madde cümle 2 ve 61-63. maddeler hükümleri partilere uygulanamaz.

§ 38**Federal Seçim Yöneticisinin zorlama araçları**

Federal Seçim Yöneticisi, parti yönetim kurulunu 6. madde 3. fıkranın gerektirdiği işleri yapmaya para cezası tehdidiyle zorlar. 12 Nisan 1961 tarihli kanun (Bundesgesetzbl. I, s. 429)la değişik 27 Nisan 1953 tarihli İdari Kararların Yürütülmesi Kanunu (*) (Bundesgesetzbl. s. 157) hükümleri, Federal Seçim Yöneticisi infaz ve yürütme mercii olarak iş gördüğü ölçüde geçerlidir. Para cezası en az 500 en çok 3000 DM tutarındadır.

§ 39**Seçim mücadelesi giderlerinin karşılanması hakkında geçici hükümler**

- (1) Geçmiş dönemlerin seçim giderleri karşılanmaz.
- (2) 19 Eylül 1965 tarihli Federal Meclis seçimi için seçim mücadelesi giderleri götürüsü üzerinden yalnız 18. madde uyarınca partinin payına düşen Eylül ve Ekim 1966 ayları tutarları karşılanılır.
- (3) 2. fıkrada sözü edilen Federal Meclis seçiminden sonra yapılmış olan federe meclis seçimleri parti giderlerinin karşılanmasına dokunulamaz.

§ 40**Berlin Federe Devletinde geçerlik**

Bu kanun, 4 Ocak 1952 tarihli Üçüncü İntikal Kanununun (**) (Bundesgesetzbl. I, s. 1) 13. maddesi 1. fıkrası dolayısıyla Berlin

(*) Verwaltungsvollstreckungsgesetz.

(**) Drittes Überleitungsgesetz.

Federe Devletinde de geçerlidir. Anayasanın 21. maddesi 2. fıkra 2. cümlesinin Berlin'de uygulanmasına imkân olmadığı sürece, bu kanunun altıncı bölümü ve 38. maddesi Berlin Federe Devletinde uygulanmaz.

§ 41

Yürürlüğe giriş

Bu kanun yayımlandığının ertesi günü yürürlüğe girer. Mad. 6-16 1 Ocak 1969 da yürürlüğe girer, Mad. 23-31 ilk önce 1968 hesap yılı için uygulanır.